

Comunidade Autónoma / Departamento / Estado	GALICIA
Municipio	TUI
Dirección	
Edificio	Catedral de Santa María

Campás actuais

Nombre	Campá (1)
Localización	Sala de campás
Medidas (cm)	Diámetro (en cm) 39 Bordo 4 Altura do bronce 36 Peso aproximado (en quilogramos)34 kg
Fundidor	
Ano de fundición	1813
Descrición	<p>A campá ten unha variante pouco habitual do texto común da maioría das campás galegas. Di " # IHS # MARIA # ANO # DE I8I3 # " cando o normal é pór IHS MARIA JOSE. É o mesmo texto, con pequenas variantes formais, da outra campá pequena, así como o mesmo ano, o que indicaría un autor común.</p> <p>O anagrama de Jesús, que deberon escribir "IH?", corresponde á abreviatura de IH?U?, e escríbese usualmente como IHS. Outra variante JHS procedería do latín, aínda que a segunda letra é o Eta ou E longa grega. Foi introducido como devoción por San Bernardino de Siena (ver San Bernardino de Siena y el Anagrama de Jesús). O seu significado é polivalente: para uns é o inicio do nome de Jesús en grego, para outros son as siglas latinas de IESVS HOMO SALVATOR (JESÚS SALVADOR DO HOME).</p> <p>Non hai outra mención nin nome de autor, excepto o ano, que deberon escribir ANNO en latín ou AÑO en español.</p> <p>A campá ten unha cruz con pedestal á parte de fóra.</p>
Fotos	18
Toques	<p>Repique rápido manual, en combinación coa outra campá pequena.</p> <p>Repique electromecánico, moito máis lento debido ás limitacións do mecanismo.</p>
Conservación, mantemento	<p>Colga dunha viga de ferro, común coa outra campá pequena, o que modifica e agudiza a sonoridade de ambas.</p> <p>Moitos defectos de fundición, que non afectan ao son.</p> <p>Marca demasiado baixa do badalo con perigo de rotura.</p> <p>Difícil de documentar na súa totalidade por estar moi próxima ao muro lateral.</p> <p>Electromazo pega no seu punto.</p> <p>Repique circular do badalo.</p>
Protección	Protección xenérica ao atoparse nun BIC declarado. No entanto debería incoarse expediente de inclusión da campá no Inventario Xeral de Bens Mobles, debido ao interese do conxunto.

Propostas	<p>A campá debe ser limpadoa, por dentro e por fóra, para recuperar a sonoridad orixinal. O cepo de madeira debe ser repostado, é dicir unha viga de madeira convenientemente calculada e protexida, que ille a campá de toda a estrutura metálica que a rodea e que modifica radicalmente a súa sonoridad.</p> <p>A campá debe repicar. Sería conveniente que o mecanismo tirase do propio badalo, mediante unha instalación electromecánica ou hidráulica, que permitise unha gran velocidade de resposta, para reproducir os toques orixinais e non impedir os posibles toques manuais.</p>
Autores da documentación	ÁLVARO MUÑOZ, Mari Carmen; LLOP i BAYO, Francesc
Data	11-09-2006

Nombre	Campá (2)
Localización	Sala de campás
Medidas (cm)	Diámetro (en cm) 42 Bordo 5 Altura do bronce 37 Peso aproximado (en quilogramos)43 kg
Fundidor	
Ano de fundición	1813
Descrición	<p>A campá ten unha variante pouco habitual do texto común da maioría das campás galegas. Di "# IHS # MARIA # ?NODE I813 # " cando o normal é pór IHS MARIA JOSE. É o mesmo texto, con pequenas variantes formais, da outra campá pequena, así como o mesmo ano, o que indicaría un autor común.</p> <p>O anagrama de Jesús, que deberon escribir "IH?", corresponde á abreviatura de IH?U?, e escríbese usualmente como IHS. Outra variante JHS procedería do latín, aínda que a segunda letra é o Eta ou E longa grega. Foi introducido como devoción por San Bernardino de Siena (ver San Bernardino de Siena y el Anagrama de Jesús). O seu significado é polivalente: para uns é o inicio do nome de Jesús en grego, para outros son as siglas latinas de IESVS HOMO SALVATOR (JESÚS SALVADOR DO HOME).</p> <p>Non hai outra mención nin nome de autor, excepto o ano, que deberon escribir ANNO en latín ou AÑO en español.</p> <p>A campá ten unha cruz con pedestal á parte de dentro.</p>
Fotos	11
Toques	<p>Repique rápido manual, en combinación coa outra campá pequena.</p> <p>Repique electromecánico, moito máis lento debido ás limitacións do mecanismo.</p>
Conservación, mantemento	<p>Colga dunha viga de ferro, común coa outra campá pequena, o que modifica e agudiza a sonoridad de ambas.</p> <p>Moitos defectos de fundición, que non afectan ao son.</p> <p>Difícil de documentar na súa totalidade por estar moi próxima ao muro lateral.</p> <p>Electromazo pega no seu punto.</p> <p>Repique circular do badalo.</p> <p>Campá mal orientada (cruz cara a dentro).</p>
Protección	Protección xenérica ao atoparse nun BIC declarado. No entanto debería incoarse expediente de inclusión da campá no Inventario Xeral de Bens Mobles, debido ao interese do conxunto.

Propostas	<p>A campá debe ser limpadoa, por dentro e por fóra, para recuperar a sonoridad orixinal. O cepo de madeira debe ser repostado, é dicir unha viga de madeira convenientemente calculada e protexida, que ille a campá de toda a estrutura metálica que a rodea e que modifica radicalmente a súa sonoridad.</p> <p>A campá debe repicar. Sería conveniente que o mecanismo tirase do propio badalo, mediante unha instalación electromecánica ou hidráulica, que permitise unha gran velocidade de resposta, para reproducir os toques orixinais e non impedir os posibles toques manuais.</p>
Autores da documentación	ÁLVARO MUÑOZ, Mari Carmen; LLOP i BAYO, Francesc
Data	11-09-2006

Nombre	María del Santísimo Sacramento (3)
Localización	Sala de campás
Medidas (cm)	Diámetro (en cm) 75 Bordo 7 Altura do bronce 65 Peso aproximado (en quilogramos)244 kg
Fundidor	
Ano de fundición	1779
Descrición	<p>Na parte superior a campá ten a inscrición habitual das campás galegas, difícil de documentar neste caso debido aos numerosos defectos de fundición: " # IHS # MA(...) JPH # ANODE I779 # " e que deberon escribir IHS MARIA ET JOSEPH ANNO 1779 (en latín) ou AÑO DE 1779 (en español)</p> <p>O anagrama de Jesús, que deberon escribir "IH?", corresponde á abreviatura de IH?U?, e escríbese usualmente como IHS. Outra variante JHS procedería do latín, aínda que a segunda letra é o Eta ou E longa grega. Foi introducido como devoción por San Bernardino de Siena (ver San Bernardino de Siena y el Anagrama de Jesús). O seu significado é polivalente: para uns é o inicio do nome de Jesús en grego, para outros son as siglas latinas de IESVS HOMO SALVATOR (JESÚS SALVADOR DO HOME).</p> <p>No medio hai, á parte de fóra, unha cruz con pedestal e tres cravos.</p> <p>Na parte inferior di "MARIA DEL SSM^O SACRAMENTO" é dicir MARÍA DO SANTÍSIMO SACRAMENTO. Non se indica o nome do autor.</p>
Fotos	29
Toques	Aínda que mantén o badalo, cunha cadea para o seu toque manual, non foi dotada de mecanismos para o toque mecánico debido á súa gran greta, que produce un son xordo e desagradable.
Conservación, mantemento	<p>Moitos defectos de fundición. Greta que comeza en (07) e segue en horizontal ata (09)</p> <p>No interior pon, escrito con xiz "Gonzalo".</p> <p>O badalo está atado cunha tira de coiro que conserva os pelos do animal.</p>
Protección	Protección xenérica ao atoparse nun BIC declarado. No entanto debería incoarse expediente de inclusión da campá e do cepo no Inventario Xeral de Bens Mobles, debido ao interese do conxunto.

Propostas	<p>A campá debe ser soldada, por unha empresa especializada, tras o que debe ser limpada, por dentro e por fóra, para recuperar a sonoridad orixinal.</p> <p>Dado que o yugo é novo debe ser mantido.</p> <p>A campá debe repicar. Sería conveniente que o mecanismo tirase do propio badajo, mediante unha instalación electromecánica ou hidráulica, que permitise unha gran velocidade de resposta, para reproducir os toques orixinais e non impedir os posibles toques manuais.</p>
Autors da documentación	ÁLVARO MUÑOZ, Mari Carmen; LLOP i BAYO, Francesc
Data	11-09-2006

Nombre	Campá (4)
Localización	Sala de campás
Medidas (cm)	Diámetro (en cm) 77 Bordo 8 Altura do bronce 67 Peso aproximado (en quilogramos)264 kg
Fundidor	DA SILVA SANTOS, MIGUEL JOSE
Ano de fundición	1887
Descricion	<p>A campá ten unha simple inscrición. Na parte superior di unicamente o ano: "1887"</p> <p>No medio á parte de fóra hai unha cruz con pedestal, mentres que á parte de dentro pon "S Y CATEDRAL DE TUY / REFUNDIDA POR / MIGUEL JOSE DA SILVA SANTOS" que deberon escribir "SANTA IGLESIA CATEDRAL..."</p> <p>Non hai ningunha indicación relacionada co nome da campá ou a súa anterior dedicación.</p>
Fotos	25
Toques	A campá ten dúas electromazos para o toque automático, aínda que seguramente o máis antigo está fóra de uso. Tamén ten unha corda ao badajo para o toque manual. Está fixada para evitar toda oscilación.
Conservación, mantemento	<p>A campá conserva dús electromazos: o antigo, trifásico, desconectado e que non foi desmontado e un novo monofásico de CLOCK-O-MATIC en uso.</p> <p>Reixa exterior que impide o movemento da campá.</p> <p>Campá fixada á reixa para evitar que se mova.</p>
Protección	Protección xenérica ao atoparse nun BIC declarado.
Propostas	<p>Debe exporse se a campaa ha de tocar estática ou en movemento. Neste caso habería que retranquear os soportes, é dicir desprazalos cara ao interior da sala, ata póndoos sobre soporte encastado á pedra, para que puidese voltear sen tocar coa reixa.</p> <p>A campá debe ser limpadoa, por dentro e por fóra, para recuperar a sonoridad orixinal.</p> <p>Dado que o mazo é novo debe ser mantido.</p> <p>A campá debe repicar. Sería conveniente que o mecanismo tirase do propio badajo, mediante unha instalación electromecánica ou hidráulica, que permitise unha gran velocidade de resposta, para reproducir os toques orixinais e non impedir os posibles toques manuais.</p> <p>No caso de aceptar o volteo da campá, tras o desprazamento dos soportes cara ao interior, debe dotarse á campá dun motor de impulsos e un electromazo, situados ambos á beira esquerdo, para posibilitar o toque manual. Neste caso deberíase dotar tamén o mazo cunha panca similar ás existentes nas outras campás.</p>

Autores da documentación	ÁLVARO MUÑOZ, Mari Carmen; LLOP i BAYO, Francesc
Data	11-09-2006

Nome	Santa Bárbara (6)
Localización	Sala de campás
Medidas (cm)	Diámetro (en cm) 85 Bordo 9 Altura do bronce 72 Peso aproximado (en quilogramos)356 kg
Fundidor	PEREIRA A SANCTUS, JOSEPHUS FELIS
Ano de fundición	1828
Descrición	<p>As tres campás do mesmo autor JOSÉ FÉLIX PEREIRA DOUS SANTOS contan con dúas inscricións dedicatorias similares. Na parte superior di a habitual inscrición das campás galegas: "IHS MARIA # IOZE 1828 # " mentres que na inferior pon unha cita do salmo 150:5 "LAUDATE # EUM # IN # CIMBALIS # BENNE # SONANTIBUS # " que significa ENCOMIÁDELLE (Ao SEÑOR) CON CAMPÁS BEN AFINADAS (DE BO SON). Con todo estas dúas inscricións, que se repiten nas tres campás, coa única diferenza do ano de fundición, teñen un par de características singulares. Por unha banda están formadas por monotipos, é dicir moldes das palabras completas, o que é moi pouco habitual nos fundidores e resérvase unicamente para a súa firma ou marca de fábrica. Por outra banda estas frases teñen un par de faltas que, debido aos moldes utilizados, repítense sempre. Así, na parte superior pon IOZE no canto de JOSE ou JOSEPH (segundo escríbase en latín ou en español) mentres que na inferior repiten BENNE cando se escribe BENE, mellor aínda formando unha soa palabra, BENESONANTIBUS. Aínda que xa se indicou outras veces, IHS é a abreviatura ou anagrama de Jesús en grego.</p> <p>Esta campá leva tamén un crucifixo con pedestal á parte exterior media e ao interior unha imaxe de Santa Bárbara e debaixo unha cartela de moi difícil interpretación, debido a numerosos defectos de fundición da campá, que impiden verificar con certeza os textos. cremos interpretar o que segue, sendo as palabras subliñadas seguras, e as outras aínda dúbidasas: "<u>NICOMEDISI PERILUSTRI FEMINÆ / VIRGINI ÆQUE AC MARTIRI / BEATE BARBARÆ / ADVERSOS FULGURA ET TONITRUA / TUTISSIMUM PRAESIDIUM / ETOTE XXI REGN FERDINANDO VII / IMPERANTE / A FRANCISCO GARCIA CASARRUBIOS / HUIUS DIOCESIS EPISCOPO / CAPITULUM TUDENSE / DONUM # D</u>" que pode traducirse, con todas as dúbidas, (DEDICADO) A La MULLER VIRXE E MÁRTIR SANTA BÁRBARA (QUE NOS DEFENDA) DE RAIOS E TRONOS ADVERSOS ... REINANDO FERNANDO VII E SENDO BISPO DESTA DIOCESE FRANCISCO GARCÍA CASARRUBIOS. O CABILDO DE TUY (DOOU LA CAMPANA).</p> <p>Á parte inferior e interior figura a marca de fábrica en monotipo e en latín, neste caso moi difícil de ler por defectos de fundición: "JOSEPHUS / FELIS PER^A / A SANCTUS / ME FECIT / BRACHARÆ" é dicir JOSÉ FELIX PEREIRA DE LOS SANTOS FÍXOME EN BRAGA.</p>
Fotos	62
Toques	Aínda que mantén o badalo, non foi dotada de mecanismos para o toque mecánico debido á súa gran greta, que produce un son xordo e desagradable.

Conservación, mantemento	(04) Gran greta que afecta ao son. O badalo pegaba algo alto. Badalo de belisco, característico de campás fixas. Numerosos defectos de fundición que unidos á sucidade que cobre a campá impiden unha documentación definitiva da complexa epigrafía do medio. Na campá hai un gran grafito exterior, de cor gris, onde di "Gonzalo / campanero / ... años". No interior pon tamén, escrito con xiz "Canpanero" Panca para balancear e voltear a campá. O cepo parece novo. Eixos abacelados. A campá non foi protexida durante a conservación do cepo novo, e está manchada de pintura vermella.
Protección	Protección xenérica ao atoparse nun BIC declarado. No entanto debería incoarse expediente de inclusión da campá e do cepo no Inventario Xeral de Bens Mobles, debido ao interese do conxunto.
Propostas	A campá debe ser soldada, por unha empresa especializada, tras o que debe ser limpada, por dentro e por fóra, para recuperar a sonoridad orixinal. Dado que o yugo é novo debe ser mantido. Debe dotarse á campá dun motor de impulsos e un electromazo, situados ambos á beira esquerdo, para posibilitar o toque manual e non impedir o uso dunha sogá unida á panca.
Autors da documentación	ÁLVARO MUÑOZ, Mari Carmen; LLOP i BAYO, Francesc
Data	11-09-2006

Nombre	María de la Soledad (5)
Localización	Sala de campás
Medidas (cm)	Diámetro (en cm) 96 Bordo 10 Altura do bronce 82 Peso aproximado (en quilogramos) 512 kg
Fundidor	RUCABADO
Ano de fundición	1785ca
Descricion	A campá ten un par de inscricións en español, de documentación limitada debido aos defectos de fundición. Di na parte superior "ST # YGLESIA # DETUY # MARIA ## DELASOLEDAD # ANO # DE # I # 7 8 " Os defectos de fundición impiden completar o ano, que apuntamos como 1785, ata que ora documentación confírmeo. O texto debeu escribirse "MARÍA DE LA SOLEDAD # SANTA IGLESIA DE TUY # " que debe interpretarse como SANTA IGREXA (CATEDRAL). No medio hai, á parte de fóra, unha cruz con pedestal e debaixo pon "LAUOZ # DEL # ANGEL # SOI # QUE # DEL ALTO SUENA AUEMARIA # GRACIA # PLENA #" que a miúdo se escribe SOY LA VOZ DEL ANGEL QUE EN ALTO SUENA AVE MARÍA GRACIA PLENA. Debaixo hai unha cartela coa marca de fábrica, dun fundidor descoñecido ata a data: "RUCABADO / MEHIZO # " ou sexa RUCABADO FÍXOME.
Fotos	50
Toques	Aínda que mantén o badalo, non foi dotada de mecanismos para o toque mecánico debido á súa gran greta, que produce un son xordo e desagradable.

Conservación, mantemento	<p>Gran greta horizontal, que coincide cun repique circular realizado por un badalo grande e excesivamente curto.</p> <p>Numerosos defectos de fundición que afectan ao final da data da campá.</p> <p>Marca de graxa no muro, proba de mover a campá.</p> <p>No interior pon, escrito con xiz "Gonzalo Canpanero".</p> <p>O badalo está atado cunha tira de coiro que conserva os pelos do animal.</p> <p>Panca para balancear e voltear a campá.</p> <p>O cepo parece novo. Eixos abacelados. A campá non foi protexida durante a conservación do cepo novo, e está manchada de pintura vermella.</p>
Protección	Protección xenérica ao atoparse nun BIC declarado. No entanto debería incoarse expediente de inclusión da campá e do cepo no Inventario Xeral de Bens Mobles, debido ao interese do conxunto.
Propostas	<p>A campá debe ser soldada, por unha empresa especializada, tras o que debe ser limpada, por dentro e por fóra, para recuperar a sonoridad orixinal.</p> <p>Dado que o yugo é novo debe ser mantido.</p> <p>Debe dotarse á campá dun motor de impulsos e un electromazo, situados ambos á beira dereito, para posibilitar o toque manual e non impedir o uso dunha sogá unida á panca.</p>
Autors da documentación	ÁLVARO MUÑOZ, Mari Carmen; LLOP i BAYO, Francesc
Data	11-09-2006

Nombre	San Telmo (7)
Localización	Sala de campás
Medidas (cm)	Diámetro (en cm) 126 Bordo 12 Altura do bronce 110 Peso aproximado (en quilogramos) 1158 kg
Fundidor	PEREIRA A SANCTUS, JOSEPHUS FELIS
Ano de fundición	1825

Descrición	<p>As tres campás do mesmo autor JOSÉ FÉLIX PEREIRA DOUS SANTOS contan con dúas inscricións dedicatorias similares. Na parte superior di a habitual inscrición das campás galegas: "IHS MARIA # IOZE 1825 # " mentres que na inferior pon unha cita do salmo 150:5 "LAUDATE # EUM # IN # CIMBALIS # BENNE # SONANTIBUS # " que significa ENCOMIÁDELLE (Ao SEÑOR) CON CAMPÁS BEN AFINADAS (DE BO SON). Con todo estas dúas inscricións, que se repiten nas tres campás, coa única diferenza do ano de fundición, teñen un par de características singulares. Por unha banda están formadas por monotipos, é dicir moldes das palabras completas, o que é moi pouco habitual nos fundidores e resérvase unicamente para a súa firma ou marca de fábrica. Por outra banda estas frases teñen un par de faltas que, debido aos moldes utilizados, repítense sempre. Así, na parte superior pon IOZE no canto de JOSE ou JOSEPH (segundo escríbase en latín ou en español) mentres que na inferior repiten BENNE cando se escribe BENE, mellor aínda formando unha soa palabra, BENESONANTIBUS. Aínda que xa se indicou outras veces, IHS é a abreviatura ou anagrama de Jesús en grego.</p> <p>Esta campá leva tamén un crucifixo con pedestal á parte exterior media e ao interior una custodia e debaixo una cartela: "DIVO PETRO GONZALEZ TELMO CIVIT ET / DIOEC PRAECLARIS PATRONO ADVOCATO / VALDE PROBATO LEONE XII PONT MAX / FERDIN VII HISP REGE JOAN GARCIA BENI / TO EPISC BENEDIC ET CONSECR CAP TVD / JUSTO JUSTA PERSOLVENS MDCCCXXV P"</p> <p>Unha tradución libre pode ser (DEDICADA) A SAN PEDRO GONZÁLEZ TELMO, MOI COMPROBADO COMO PRECLARO PATRÓN DA CIDADE E DA SÚA DIOCESE, (SENDO) LEÓN XII PONTÍFICE MÁXIMO, FERNANDO VII REI DAS ESPAÑAS, FOI BENDICIDA E CONSAGRADA POR JUAN GARCÍA BENITO BISPO (SENDO SUFRAGADA) POLO CABILDO DE TUY. O XUSTO RETRIBUYE CON COUSAS XUSTAS. (ANO) 1825.</p> <p>Hai finalmente unha letra solta, que podería significar "DEDIT", DEU, posiblemente referida ao Cabildo Catedralicio.</p> <p>Á parte inferior e interior figura a marca de fábrica en monotipo e en latín, neste caso moi difícil de ler por defectos de fundición: "JOSEPHUS / FELIS PER^A / A SANCTUS / ME FECIT / BRACHARÆ" é dicir JOSÉ FELIX PEREIRA DE LOS SANTOS FÍXOME EN BRAGA.</p>
Fotos	58
Toques	Aínda que mantén o badalo, non foi dotada de mecanismos para o toque mecánico debido á súa gran greta, que produce un son xordo e desagradable.
Conservación, mantemento	<p>(00) Gran greta que afecta ao son</p> <p>Na campá hai un gran grafito, de cor gris, onde di "Gonzalo / campanero / ... años" (A cifra é ilegible)</p> <p>Gran badalo, demasiado grande e algo descolgado. Os cables de seguridade parecen novos, e non reterían o badalo en caso de rotura.</p> <p>Panca para balancear e voltear a campá.</p> <p>O cepo parece novo. Eixos abacelados. A campá non foi protexida durante a conservación do cepo novo, e está manchada de pintura vermella.</p> <p>Gancho para deixar investida a campá (non está na súa posición orixinal)</p>
Protección	Protección xenérica ao atoparse nun BIC declarado. No entanto debería incoarse expediente de inclusión da campá e do cepo no Inventario Xeral de Bens Mobles, debido ao interese do conxunto.

Propostas	A campá debe ser soldada, por unha empresa especializada, tras o que debe ser limpada, por dentro e por fóra, para recuperar a sonoridad orixinal. Dado que o yugo é novo debe ser mantido. Debe dotarse á campá dun motor de impulsos e un electromazo, situados ambos á beira esquerdo, para posibilitar o toque manual e non impedir o uso dunha sogá unida á panca.
Autores da documentación	ÁLVARO MUÑOZ, Mari Carmen; LLOP i BAYO, Francesc
Data	11-09-2006

Nombre	María (8)
Localización	Sala de campás
Medidas (cm)	Diámetro (en cm) 165 Bordo 17 Altura do bronce 120 Peso aproximado (en quilogramos) 2601 kg
Fundidor	PEREIRA A SANCTUS, JOSEPHUS FELIS
Ano de fundición	1826
Descricion	<p>As tres campás do mesmo autor JOSÉ FÉLIX PEREIRA DOUS SANTOS contan con dúas inscricións dedicatorias similares. Na parte superior di a habitual inscrición das campás galegas: "IHS MARIA # IOZE 1826 # " mentres que na inferior pon unha cita do salmo 150:5 "LAUDATE # EUM # IN # CIMBALIS # BENNE # SONANTIBUS # " que significa ENCOMIÁDELLE (Ao SEÑOR) CON CAMPÁS BEN AFINADAS (DE BO SON). Con todo estas dúas inscricións, que se repiten nas tres campás, coa única diferenza do ano de fundición, teñen un par de características singulares. Por unha banda están formadas por monotipos, é dicir moldes das palabras completas, o que é moi pouco habitual nos fundidores e resérvase unicamente para a súa firma ou marca de fábrica. Por outra banda estas frases teñen un par de faltas que, debido aos moldes utilizados, repítense sempre. Así, na parte superior pon IOZE no canto de JOSE ou JOSEPH (segundo escríbase en latín ou en español) mentres que na inferior repiten BENNE cando se escribe BENE, mellor aínda formando unha soa palabra, BENESONANTIBUS. Aínda que xa se indicou outras veces, IHS é a abreviatura ou anagrama de Jesús en grego.</p> <p>Esta campá leva tamén un crucifixo con pedestal á parte exterior media e ao interior una custodia e debaixo una cartela: "BEATISS SEMPER QUE VIRGINI MARIAE / IN ASSUMPT SUA GLORIOSISS / HUIUS ALMAE ECCL CATHED TUTELARI / LEONE XII CHRISTI IN TERRIS VICARIO / FERDIN VII PER DEUM HISP IMPER / F FRANC GARCIA CASARRUBIOS ET MELGAR / TUD EPISC BENEDICET CONSECR / M D C C C X X V I / CAP DED"</p> <p>Poderíase traducir como (DEDICADO) A La SANTÍSIMA E SEMPRE VIRXE MARÍA NA súa GLORIOSÍSIMA ASUNCIÓN, TITULAR DESTA SANTA IGREXA CATEDRAL (SENDO) VICARIO DE CRISTO NA TERRA LEÓN XII, FERNANDO VII REINANDO EN ESPAÑA POLA GRAZA DE DEUS. O BISPO DE TUY FREI FRANCISCO CASARRUBIOS E MELGAR BENDIXO E CONSAGROU (ESTA CAMPÁ EN) 1826. DOADA POLO CABILDO.</p> <p>Á parte inferior e interior figura a marca de fábrica en monotipo e en latín: "JOSEPHUS / FELIS PER^A / A SANCTUS / ME FECIT / BRACHARÆ" é dicir JOSÉ FELIX PEREIRA DE LOS SANTOS FÍXOME EN BRAGA.</p>
Fotos	51

Toques	Toques máis ou menos lentos cun (ou dous) electromazos.
Conservación, mantemento	A campá ten numerosos defectos de fundición, especialmente no medio pé e no pé. Na campá hai un gran grafito, de cor gris, onde di "Gonzalo / campanero / 12 años" Gran badalo, demasiado grande e algo descolgado. Os cables de seguridade parecen novos, e non reterían o badalo en caso de rotura. O cepo parece novo. A campá non foi protexida durante a conservación do cepo novo, e está manchada de pintura vermella. Dous electromazos, que poderían romper a campá en caso de tocar ao unísono. O electromazo novo pega no seu punto mentres que o vello pega demasiado baixo, con perigo de rotura.
Protección	Protección xenérica ao atoparse nun BIC declarado. No entanto debería incoarse expediente de inclusión da campá e do cepo no Inventario Xeral de Bens Mobles, debido ao interese do conxunto.
Propostas	Debe ser limpada, por dentro e por fóra, para recuperar a sonoridad orixinal. Dado que o yugo é novo debe ser mantido. A campá debe repicar. Sería conveniente que o mecanismo tirase do propio badajo, mediante unha instalación electromecánica ou hidráulica, que permitise unha gran velocidade de resposta, para reproducir os toques orixinais e non impedir os posibles toques manuais.
Autors da documentación	ÁLVARO MUÑOZ, Mari Carmen; LLOP i BAYO, Francesc
Data	11-09-2006

Nombre	Campá de sinais (0)
Localización	Sancrestía
Medidas (cm)	Diámetro (en cm) 25 Bordo Altura do bronce Peso aproximado (en quilogramos)9 kg
Fundidor	
Ano de fundición	1850ca
Descricion	Anepígrafa
Fotos	2
Toques	
Conservación, mantemento	
Protección	
Propostas	
Autors da documentación	ÁLVARO MUÑOZ, Mari Carmen; LLOP i BAYO, Francesc
Data	11-09-2006

Nombre	Campá de sinais (0)
Localización	Tellado
Medidas (cm)	Diámetro (en cm) 39 Bordo 4,5 Altura do bronce 33 Peso aproximado (en quilogramos)34 kg

Fundidor	
Ano de fundición	1776
Descrición	A campá ten a inscrición habitual das campás galegas, aínda que moi abreviada. Di "IHS MARIA IJPH ANO DE I 7 7 6" que deberon escribir "IHS MARIA ET JOSEPH ANNO I776" e que se interpreta como JESÚS, MARIÁ E JOSÉ - ANO DE 1776. Como é habitual o nome de Jesús está escrito co seu anagrama en grego. Á parte de fóra ten unha imaxe de San Juan Bautista, e á de dentro unha cruz con pedestal. Non se indica o nome do autor, que é o mesmo que fixo a campá María do Santísimo Sacramento.
Fotos	23
Toques	Non se toca.
Conservación, mantemento	(11) grande buraco no meio pé, producido seguramente pola saída dunha bala de grande calibre ou dun pedazo de metralla. Mal orientada (a cruz cara o interior)
Protección	Protección xenérica ao atoparse nun BIC declarado. No entanto debería incoarse expediente de inclusión da campá e do cepo no Inventario Xeral de Bens Mobles, debido ao interese do conxunto.
Propostas	Posiblemente o máis adecuado sería substituír o cepo de ferro por outro de madeira, que melloraría notablemente o son desta campá moi aguda. A madeira debería ser resistente á intemperie, pero a campá ten que permanecer en s mesmo lugar actual, que dá un aspecto característico á terraza da torre da Catedral. Do mesmo xeito un mecanismo debería tirar da soga, sen pór directamente un motor á campá, para manter o toque antigo así como ese perfil da torre. De ningún modo a campá debe voltear completamente e tampouco ser dotada de electromazo exterior.
Autors da documentación	ÁLVARO MUÑOZ, Mari Carmen; LLOP i BAYO, Francesc
Data	11-09-2006

Nombre	San Telmo e Santa Bárbara, campá dos cuartos (A)
Localización	Tellado
Medidas (cm)	Diámetro (en cm) 69 Bordo 7 Altura do bronce 64 Peso aproximado (en quilogramos)190 kg
Fundidor	DE LA VEGA OTERO, FRANCISCO ANTONIO (VALLE DE HOZ, CANTABRIA)
Ano de fundición	1723

Descrición	<p>A campá ten diversas inscricións de gran interese, e fáciles de interpretar a pesar das diversas variacións textuais. Na parte superior di "IHS MARIA I JOSEPH SA?CTETELMO ET SA?CTA BARBARA ORA TE PRO ?O B I S # # # " A inscrición é interesante porque indica que a referencia á Sacra Familia, omnipresente nas campás galegas, non é máis que unha necesaria introdución aos verdadeiros patróns desta campá, precisamente San Telmo e Santa Bárbara, os dous protectores, cada un ao seu xeito, contra as tormentas e outras catástrofes.</p> <p>O texto debeu escribirse IHS MARIA ET JOSEPH SANCTE TELMO ET SANCTE BARBARA ORATE PRO NOBIS, que pode traducirse como JESÚS, MARÍA E JOSÉ. SAN TELMO E SANTA BÁRBARA ROGADE POR NÓS.</p> <p>No medio hai, á parte de fóra, para protexer mellor á Catedral e á cidade, unha cruz con pedestal, catro cravos e dúas velas, cun cravo investido encima de cada unha, a modo de chama.</p> <p>No medio pé hai unha inscrición, con moitas variacións, que se presenta a miúdo nas campás dos séculos XVIII e XIX, e que finaliza co nome do autor: " # LA BOZ DEL A? JEL SOI QVE E? ALTO SV ENA A VE MA RIA G R A CIA PLE?A # VEGA MEFECIT # A?ODE # I 7 23 # "</p> <p>Deberon escribirla LA VOZ DEL ANGEL SOY QUE EN ALTO SUENA AVE MARÍA GRACIA PLENA (aínda que en latín escríbese propiamente GRATIA PLENA).O ano 1723 é de gran interese para unha campá dos cuartos xa que sinala que, no seu momento, a Catedral de Tui foi unha das primeiras en modificar o seu reloxo, quizais o mesmo que aínda existe, dotándoo de péndulo, e xa que logo con moita maior exactitude, que permitía tocar tamén os cuartos. Esta innovación tecnolóxica introdúcese nas Catedrais de España máis ben mediado o século.</p>
Fotos	55
Toques	Non se toca.
Conservación, mantemento	<p>A campá conserva o mazo exterior por gravidade así como un electromazo protexido para a intemperie. O electromazo parece estar en desuso.</p> <p>A estrutura de forxa é de gran interese, posiblemente gótica.</p>
Protección	Protección xenérica ao atoparse nun BIC declarado. No entanto debería incoarse expediente de inclusión da campá e da estrutura no Inventario Xeral de Bens Mobles, debido ao interese do conxunto.
Propostas	<p>Debe restaurarse a fixación da campá, moi coidadosamente, cun proxecto claro, realizado por un ferreiro con técnicas tradicionais.</p> <p>O toque debe realizarse exclusivamente mediante o mazo exterior por gravidade, que estaría idealmente unido ao extraordinario reloxo restaurado. En caso que o reloxo substituíase por un computador, o mecanismo de tiro, situado na sala de campás, debe mover exclusivamente o mazo por gravidade, sen utilizar en ningún caso e baixo ningún concepto, o electromazo.</p>
Autors da documentación	ÁLVARO MUÑOZ, Mari Carmen; LLOP i BAYO, Francesc
Data	11-09-2006

Nome	Santa Ana, campá das horas (B)
Localización	Tellado

Medidas (cm)	Diámetro (en cm) 104 Bordo 11 Altura do bronce 104 Peso aproximado (en quilogramos)651 kg
Fundidor	
Ano de fundición	1511

Descrición

A campá utiliza dous tipos de letra gótica. Na parte superior emprega as maiúsculas mentres que na inferior utiliza letras minúsculas. Debido ao tamaño relativamente grande, esta campá, a máis antiga e importante da torre, une varias inscricións habitualmente separadas. Na parte superior di "IHS # LAUDATE EN INCINBALIS # UENESONAMTIBUS # LAUDATE EN # INCINBALIS # IUBILACIONIBUS # ONIS # SOITUS # " / " # S # ANA # (cruz) LAUDATE DOMINUN # ERA DE MILEQUINIENTUS # EXXXENUEUE ANOS # "

A primeira liña corresponde ao salmo 150:5 "LAUDATE EUM IN CIMBALIS BENESONANTIBUS LAUDATE EUM IN CIMBALIS JUBILATIONIS OMNIS SPIRITUS LAUDET DOMINUM" que significa ENCOMIÁDELLE (AO SEÑOR) CON CAMPÁS BEN AFINADAS (DE BO SON), ENCOMIÁDELLE CON CAMPÁS DE ALEGRÍA, TODO ESPÍRITO ENCOMIE AO SEÑOR.

A segunda liña segue o texto anterior, indica o nome ao que vai dedicada a campá, que deberon escribir SANCTA ANNA e segue coa indicación da data nunha mestura de galego e español.

A campá ten unha das máis tardías utilizacións da "Éra" é dicir da "Éra Hispánica", polo que cabe dataa 38 anos antes, ou sexa 1511.

O 1 de xaneiro do 38 a.C., tras a pacificación oficial de toda Hispania, Octavio Augusto decretou a Aera Hispanica, que se empregou para datar o tempo en Hispania. Éraa Hispánica foi utilizada no sur de Francia e a Península Ibérica, aínda que non tivo a mesma utilización ou permanencia nos diferentes reinos hispánicos. En Castela o seu uso foi suprimido reinando Juan I de Castela, en virtude dun acordo das cortes de Segovia de 1383, posto en práctica desde o 25 de decembro do ano seguinte. En Portugal deixou de ser utilizada no primeiro cuarto do século XV, o 22 de agosto de 1422, baixo o reinado de Juan I de Portugal.

WIKIPEDIA [Aera Hispanica](#)

No medio hai unha cruz con pedestal, característica das campás góticas do século XVI.

Na parte inferior, escrita como dixemos en minúscula gótica, di en dúas liñas "asunta esmaria in celum gaudent angeli laudantes ebenedicentes dominum mentem santam espontaneam # ho # " / "norem deo etpatrie liuerationem" que deberon escribir "ASSUMPTA EST MARIA IN COELUM. GAUDENT ANGELI, LAUDANTES BENEDICUNT DOMINUM" Está tomada dunha antífona das vésperas da Asunción. Pode traducirse como MARIA ASUNTA A LOS CEOS, LOS ÁNGELES GOZAN MENTRES ENCOMIAN E BENDÍN AO SEÑOR.

A segunda parte é máis complexa: "MENTEM SANCTAM SPONTANEAM HONOREM DEO ET PATRIA LIBERATIONEM" A expresión atópase nas campás máis antigas utilizándose desde o século XIII ata principios do XVI, e ten un significado escuro. Podería traducirse como DE XEITO PIADOSA, E VOLUNTARIAMENTE, SOO EN HONRA DE DEUS E PARA LIBERAR A MIÑA PATRIA. Dise que durante o enterro de Santa Águeda, apareceu un mozo descoñecido, vestido con roupas de seda, que deixou xunto á tumba unha placa de mármore con esta inscrición, que se mostra xunto ao busto da santa, na catedral de Catania. Segundo contan o volcán Etna fixo erupción un ano logo da morte da Santa no 250 e os poboadores de Catania pediron a súa intervención logrando deter lávaa ás portas da cidade. Desde entón é patroa de Catania e de toda Sicilia e dos arredores do volcán e invocada para prever os danos do lume, raios e volcáns. Esta protección podería xustificar a "liberación da patria", que algúns quixeron interpretar, sen ningún motivo, como unha campá asociada aos levantamentos contra as invasións. Utilízase como antífona nas segundas vésperas de Santa Águeda. VÓRTICE, na Lenda Dourada, dálle unha tradución máis poética, referíndose á santa: "Alma santa, xenerosa, honra de Deus e liberadora da súa patria". Unha posible xustificación da popularidade do texto deberíase, precisamente, á consideración de Santa Águeda, en moitos lugares, como a protectora contra as tormentas, os volcáns e outros fenómenos meteorolóxicos devastadores. Este papel de protección noutros lugares débese a San Miguel Arcanxo ou a Santa Bárbara, aínda que esta parece ser unha protectora máis tardía. En consecuencia a campá, dedicada a Santa Águeda, protexería, como a Santa, ao territorio de todo mal, e encomiaría a Deus.

No entanto, como vimos, a campá estaría dedicada a Santa Ana. En consecuencia, a oración

Fotos	59
Toques	Non toca.
Conservación, mantemento	<p>A estrutura de forxa é de gran interese, posiblemente gótica.</p> <p>Antiga (e perigosa) instalación de tiras de ferro para suxeitar a campá.</p> <p>A campá está manchada de óxido.</p> <p>A campá ten, ademais do mazo externo por gravidade antigo, de extraordinario interese, dous electromazos máis: un vello, probablemente trifásico e seguramente fose de uso, e outro máis moderno, monofásico aínda que non funciona no momento da toma de datos.</p> <p>Electromazo antigo pega alto; electromazo novo pega no seu punto.</p> <p>No caso que ambos funcionen, pon en gravísimo perigo a campá, e se o antigo está en desuso, debería ser desmontado.</p>
Protección	Protección xenérica ao atoparse nun BIC declarado. No entanto debería incoarse expediente de inclusión da campá e da estrutura como Ben Moble de Interese Cultural, debido ao interese do conxunto.
Propostas	<p>Debe restaurarse a fixación da campá, moi coidadosamente, cun proxecto claro, realizado por un ferreiro con técnicas tradicionais.</p> <p>O toque debe realizarse exclusivamente mediante o mazo exterior por gravidade, que estaría idealmente unido ao extraordinario reloxo restaurado. En caso que o reloxo substituíase por un computador, o mecanismo de tiro, situado na sala de campás, debe mover exclusivamente o mazo por gravidade, sen utilizar en ningún caso e baixo ningún concepto, o electromazo.</p>
Autors da documentación	ÁLVARO MUÑOZ, Mari Carmen; LLOP i BAYO, Francesc
Data	11-09-2006

Información completa: [Catedral de Santa María - \(GALICIA\)](#)

PDF (12-06-2026)